

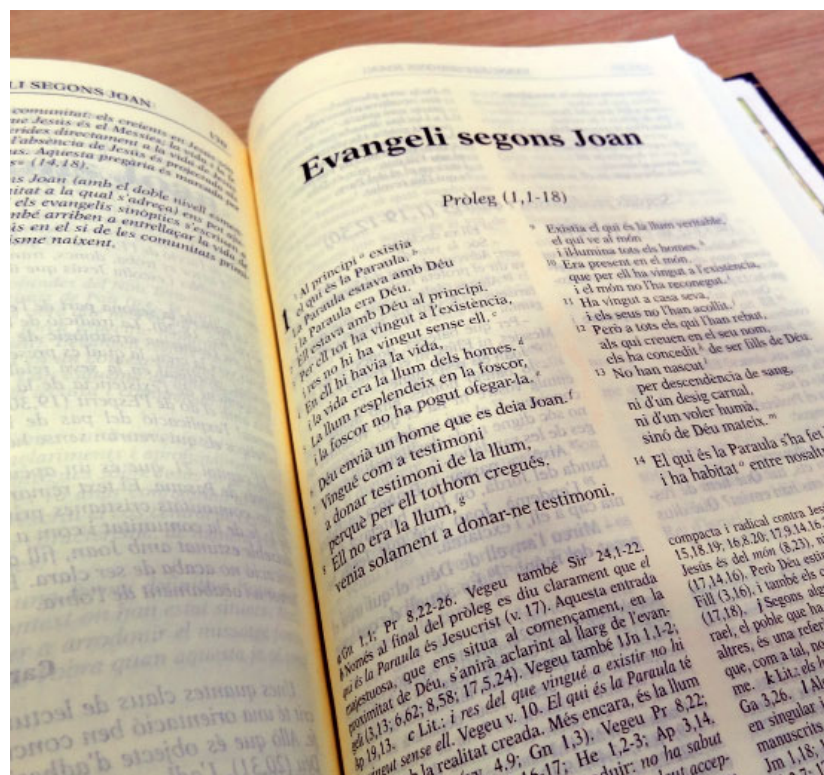
RESSÒ DE LA PARAULA

La Paraula i les paraules

Ens ha de preocupar la xerrameca imperant. No només la quantitat de paraules que inunden la nostra vida, sinó «la qualitat» d'aquestes paraules. Els mòbils, la comunicació electrònica i els mitjans audiovisuals, han multiplicat insospitadament la quantitat de missatges que ens arriben. Hi hem de sumar els clàssics discursos de la propaganda comercial, de la petita cultura i de la política... El que realment ens inquieta és la manipulació del llenguatge, l'ús de paraules solament perquè sonen bé i seran fàcilment acollides: en definitiva és aquesta falta d'autenticitat i veritat, que acaba contagiando la comunicació personal més directa.

Els creients sabem que tota autèntica novetat neix per la Paraula. El pas del no-res a l'ésser, del caos al cosmos, de l'esclavitud a la llibertat, de la mort a la vida, de la foscor a la llum, s'ha realitzat per iniciativa i voluntat de la Paraula. El món nou va començar efectivament quan la Paraula es va fer carn en Jesucrist. Ell és la Paraula de Déu. Però sabem també que, com diu l'Evangeli de sant Joan, uns van rebutjar aquesta Paraula («ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit»: Jn 1,11); que uns altres, en canvi, hi cregueren (Jn 1,12). Aquests van tornar a néixer i quan, al seu torn, van parlar, susci-

taren nous començaments d'un món nou. Això va succeir fa més de dos mil anys. A partir de llavors va començar la història de l'Església.

Nosaltres volem ser dels qui escolten i acullen la Paraula, que és Jesucrist. És voluntat de la Paraula continuar amb ells en les paraules dels qui hi creuen, a fi que el renaixement del món assoleixi tots els racons de la terra i tots els temps.

El teòleg E. Schillebeeckx va dir, fa algun temps:

«Els homes som les paraules amb les quals Déu narra la seva història.»

Aquesta afirmació està ben pensada i mereix tres observacions.

Primera, que aquest teòleg parlava «dels homes», tots els homes, amb els seus encerts i els seus errors, els seus pecats i les seves virtuts. Nosaltres afegim que els creients en la Paraula tenim la responsabilitat de construir aquesta història segons

Ella, és a dir, com a història nova i redimida.

Segona, que no afirma que «diem paraules», sinó que «som nosaltres les paraules». També es referia a tots els homes, creients o no, perquè tots parlem no només amb el que diem, sinó també amb el que fem. Però els creients, seguint el pròleg de l'Evangeli de sant Joan, sabem que Ell, Jesucrist, «no només deia la Paraula», sinó que Ell era la Paraula. Per això, en referir-nos a nosaltres, no afirmem que estem compromesos a dir les seves paraules, sinó a «ser» paraules seves.

Tercera, que la vida, la història que anem fent no és «la nostra» història, sinó «la seva història». En cert sentit, la història que fan tots els homes, amb els seus encerts i errors, les seves virtuts i pecats, és història de Déu. Però els creients, que hem assumit la Paraula, sabem que, sent nosaltres mateixos paraules vivents, hem de fer que tota la història parli, comuniqui, el que Ell va dir i va fer.

És meravellós adonar-nos que som «paraules vivents de la Paraula». I que, com Ella, som també «llum en les tenebres», comunicació en les solituds, amor en els desamors, salvació en les morts... Estem tan lluny de la xerrameca, que ens sembla un somni irrealitzable...

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Jesús, el rostre de la misericòrdia divina

«**F**eliços els misericordiosos, perquè Déu tindrà misericòrdia d'ells» (Mt 5,7). La cinquena benaurança, com les altres, té com a model el mateix Jesús. «Imatge del Déu invisible, engendrat abans de tota la creació» (Col 1,15), Jesús és el rostre de la misericòrdia divina. Dit d'una altra manera, la misericòrdia de Déu es revela amb tota la seva

esplendor en la figura de Jesús de Natzaret. Les seves paraules, però sobretot la seva vida i les seves obres en donen testimoni. Jesús ens ha ensenyat a perdonar el proïsme i a tenir misericòrdia amb els pobres i afillats, tal com féu el bon samarità en la paràbola lucana. En els evangelis Jesús es commou profundament davant la misèria i el sofriment humans.

Es commou davant el plor de la viuda de Naïm que ha perdut el seu únic fill (Lc 7,13), davant els dos cecs asseguats a la vora del camí (Mt 20,34), davant el lepros marginat (Mc 1,41) o davant la multitud abatuda i afamada com ovelles sense pastor (Mt 9,36; Mc 6,34).

Jesús no roman indiferent davant la fragilitat dels malalts i necessi-

tats sinó que es fa solidari amb llur patiment.

En oferir-los la seva misericòrdia, els afligits en el cos o en l'esperit recuperen la salut, la dignitat, l'esperança i l'alegria de viure.

Des de l'òptica de l'evangeli, la misericòrdia és generadora de nova vida.

Dra. Núria Calduch-Benages

ECO DE LA PALABRA

La Palabra y las palabras

Nos debe preocupar la palabrería imperante. No sólo la cantidad de palabras que inundan nuestra vida, sino la «calidad» de estas palabras. Los móviles, la comunicación electrónica y los medios audiovisuales, han multiplicado insospechadamente la cantidad de mensajes que nos llegan. Tenemos que sumar los clásicos discursos de la propaganda comercial, de la pequeña cultura y de la política... Lo que realmente nos inquieta es la manipulación del lenguaje, el uso de palabras solamente porque suenan bien y serán fácilmente acogidas: en definitiva es esta falta de autenticidad y verdad, que acaba contagiando la comunicación personal más directa.

Los creyentes sabemos que toda auténtica novedad nace por la Palabra. El paso de la nada al ser, del caos al cosmos, de la esclavitud a la libertad, de la muerte a la vida, de la oscuridad a la luz, se ha realizado por iniciativa y voluntad de la Palabra. El mundo nuevo comenzó efectivamente cuando la Palabra se hizo carne en Jesucristo. Él es la Palabra de Dios. Pero sabemos también que, como dice el Evangelio de san Juan, unos rechazaron esta Palabra («vino a su propio mundo, pero los suyos no le recibieron»: Jn 1,11); que otros, en cambio, creyeron en ella (Jn 1,12). Estos volvieron a nacer y cuando, a su vez, hablaron, suscitaban nuevos comienzos de un mundo nuevo. Esto sucedió hace más de dos mil años. A partir de entonces comenzó la historia de la Iglesia.

Nosotros queremos ser de los que escuchan y acogen la Palabra, que es Jesucristo. Es voluntad de la Palabra continuar con ellos en las palabras de los que creen en ella, a fin de que el renacimiento del mundo alcance todos los rincones de la tierra y todos los tiempos.

El teólogo E. Schillebeeckx dijo, hace algún tiempo: «Los hombres somos las palabras con las que Dios narra su historia.»

Esta afirmación está bien pensada y merece tres observaciones.

Primera, que este teólogo hablaba de «los hombres», todos los hombres, con sus aciertos y sus errores, sus pecados y sus virtudes. Nosotros añadimos que los creyentes en la Palabra tenemos la responsabilidad de construir esta historia según Ella, es decir, como historia nueva y redimida.

Segunda, que no afirma que «decimos palabras», sino que «somos nosotros las palabras». También se refería a todos los hombres, creyentes o no, porque todos hablamos no sólo con lo que decimos, sino también con lo que hacemos. Pero los creyentes, siguiendo el prólogo del Evangelio de san Juan, sabemos que Él, Jesucristo, «no sólo decía la Palabra», sino que Él era la Palabra. Por ello, al referirse a nosotros, no afirmamos que estamos comprometidos a decir sus palabras, sino a «ser» palabras suyas.

Tercera, que la vida, la historia que vamos haciendo no es «nuestra» historia, sino «su» historia. En cierto sentido, la historia que hacen todos los hombres, con sus aciertos y errores, sus virtudes y pecados, es historia de Dios. Pero los creyentes, que hemos asumido la Palabra, sabemos que, siendo nosotros mismos palabras vivientes, tenemos que hacer que toda la historia hable, comunique, lo que Él dijo e hizo.

Es maravilloso darnos cuenta de que somos «palabras vivientes de la Palabra». Y que, como Ella, somos también «luz en las tinieblas», comunicación en las soledades, amor en los desamores, salvación en las muertes... Estamos tan lejos de la palabrería, que nos parece un sueño irrealizable...

† Agustín Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

VIDA DIOCESANA

Dinar de Nadal de l'Hospitalitat de Lourdes

Es va celebrar el passat 20 de desembre, a l'hotel Barceló Sants de Barcelona, amb representants de les delegacions de les tres diòcesis de la Província Eclesiàstica i la presència dels seus bisbes. De la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat hi havia representants de Vilafranca del Penedès, Sant Vicenç dels Horts, Viladecans, Vilanova, Sitges, a qui el bisbe Agustí va poder saludar.

Mons. Omella pren possessió com a arquebisbe de Barcelona

La celebració va tenir lloc el 26 de desembre, festivitat de Sant Esteve protomàrtir. A la catedral de Barcelona eren presents 59 prelats, molts sacerdots i diaques i molts fidels, tots els que el temple va poder acollir.

També el bisbe Agustí va poder acompanyar el nou arquebisbe de Barcelona en aquest dia i saludar-lo personalment.

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

CATEQUESIS SOBRE LA FAMÍLIA

Família i malaltia

Avui m'agradaria tocar un aspecte molt comú en la vida de les nostres famílies: el de la malaltia. És una experiència de la nostra fragilitat, que vivim principalment en família, ja des de petits, i després sobretot de grans, quan arriben les xacres. Podem dir que la família ha estat des de sempre l'«hospital» més proper.

En els Evangelis, moltes pàgines parlen dels encontres de Jesús amb els malalts i la seva voluntat de guarir-los. Es presenta públicament com un lluitador contra la malaltia que ha vingut per guarir l'home de qualsevol mal: el mal de l'esperit i el mal del cos.

Els mestres de la llei renyaven Jesús perquè guaria en dissabte, feia el bé en dissabte. Però l'amor de Jesús era donar la salut, fer el bé: i això va ser sempre la prioritat!

Jesús envia els seus deixebles a fer la seva mateixa obra i els dona el poder de guarir, és a dir, d'apropar-se als malalts i de cuidar-se'n a fons (cf. Mt 10,1).

Aquesta és la tasca de l'Església! Ajudar els malalts, no perdre el temps amb xerrameques, ajudar sempre, consolar, animar, estar a prop dels malalts.

L'Església invita a la pregària continuada pels éssers estimats afectats pel mal. La pregària pels malalts no ha de faltar mai.

En general, el temps de la malaltia fa créixer la força dels llaços familiars. I penso com n'és d'important, educar els fills ja de ben petits, en la solidaritat en temps de malaltia.

La comunitat cristiana sap molt bé que la família, en la prova de la malaltia, no se la pot deixar sola. Aquesta proximitat cristiana, de família a família, és un veritable tresor per a la parròquia; un tresor de saviesa, que ajuda les famílies en els moments difícils i fa entendre el Regne de Déu millor que molts discursos! Són carícies de Déu.

(Dimecres, 10 de juny de 2015.)

La veu de Càritas, nou programa a Ràdio Estel

El 7 de desembre 2015 va anar en onda per primera vegada aquest programa de ràdio realitzat per Càritas Catalunya. *La veu de Càritas* és un programa que ofereix actualitat, testimonis i projectes relacionats

amb Càritas en totes les seves realitats presents a les 10 diòcesis catalanes. Els principals objectius d'aquesta proposta radiofònica que es pot sentir cada dilluns de 20 a 21 h es presentar la feina social i generosa de l'Església, explicar els fons del compromís, difondre tot el pensament cristià sobre la caritat, cons-

cienciar la societat sobre aquesta filosofia, compartir experiències i testimonis i unificar la caritat de l'Església en una única realitat comuna —més enllà dels noms «parroquial», «diocesà» o «de comunitat». Demà dilluns 11 de gener, l'espai de l'entrevista tindrà com a convidat el bisbe Agustí Cortés.

Nadal a la Cúria

El 23 de desembre, al final del matí, es va celebrar un senzill acte de felicitació del Nadal a la Casa de l'Església, amb la presència dels treballadors i representants de les delegacions diocesanes i els diversos consells diocesans. En nom de tots, el delegat per a la Pastoral de la Salut, Mn. Xavier Sobrevia, va felicitar el Nadal al bisbe Agustí, al mateix temps que va repasar la vida diocesana i social durant el 2015. El bisbe Agustí va donar les gràcies no només per la felicitació sinó per la tasca que desenvolupa tot l'equip humà de la Cúria i va acabar amb aquestes paraules: «Us felicito de tot cor i em felicito per tenir-vos aquí». L'acte ha acabat amb un pica-pica de germanor al menjador de la Casa de l'Església.

Visita del bisbe Agustí i els seminaristes als germans de Sant Joan de Déu

Va tenir lloc el 22 de desembre al vespre, al Parc Sanitari de Sant Joan de Déu a Sant Boi de Llobregat. La primera visita va ser a l'Unitat de Llarga Estada i a la Unitat de Cures Pal·liatives. Van ser un mo-

ments per cantar nades, fer-se fotografies i lliurar una felicitació natalenca a cadascú. Després, ja en la biblioteca dels germans, el Gmà. Santiago, superior de la Comunitat, els va donar la benvinguda i va fer

una presentació del Centre. El Gmà. Ramon, a petició dels formadors, va parlar als seminaristes sobre l'atenció espiritual i religiosa que s'ofereix al Centre segons el pla pastoral desenvolupat pel SAER (Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa).

A continuació, van resar l'ofici de vespres juntament amb la comunitat de germans, amb l'esquema oracional que els joves havien preparat.

I per acabar vam compartir el sopar i els dolços natalencs.

XV Capítol de les Gnes. de la Caritat de Sta. Anna

El capítol va celebrar-se del 27 al 29 de desembre, a la Residència Mare Ràfols que la congregació té a Vilafranca del

Penedès. El dia 27 al matí, el bisbe Agustí va presidir l'eucaristia d'obertura amb totes les religioses presents.

AGENDA

- ▶ **Curset per a catequistes de l'Arxiprestat de Sant Feliu de Llobregat.** Dies 12 i 13 de gener, de les 17.30 a les 19.30 h, a la Casa de l'Església, amb el títol «Quins valors i virtuts morals podem educar a la Catequesi», a través de les paràboles de la misericòrdia.
- ▶ **25è aniversari diaconal.** El proper dijous 16 de gener, a les 19 h, a la Parròquia de Sant Joan, de Viladecans, eucaristia d'acció de gràcies pel ministeri diaconal de Sebastià Payà, presidida pel bisbe Agustí Cortés.
- ▶ **Festa patronal de St. Antoni Abat.** El proper diumenge 17 de gener, festivitat de St. Antoni Abat, és festa a moltes parròquies i localitats. També a Corbera de Llobregat, on el bisbe Agustí presidirà l'eucaristia a les 12 h.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

11. ■ Dilluns (lit. hores. 1a setm.) [1S 1,1-8 / SI 115 / Mc 1,14-20]. Sant Higini, papa (grec, 136-140) i mr.; sant Salvi, bisbe i mr.; santa Hortènsia, vg.; beats Gonçal s'Amarante i Bernat Scammacca, prev. dominicans; beata Anna M. Janer i Anglarill, vg.

12. ■ Dimarts [1S 1,9-20 / SI 1S 2,11.4-5.6-7.8abcd / Mc 1,21-28]. Sant Arcadi, mr.; sant Alfred, monjo, patró de l'amistat; sant Nazari, monjo; santa Tatiana, mr.; sant Martino de Lleó, prev.; sant Victorià, bisbe; sant Antoni Maria Pucci, prev. servita; santa Cesarina, vg.; sant Bernat de Corleone, rel. caputxí; beat Pere Francesc Jamet, prev.; sant Elred, abat cistercenc.

13. ■ Dimecres [1S 3,1-10.19-20 / SI 39 / Mc 1,29-39]. Sant Hilari (†367), bisbe de Poitiers i doctor de l'Església; sant Gumersind, mr.; santa Verònica de Benasco, vg.

14. ■ Dijous [1S 4,1-11 / SI 43 / Mc 1,40-45]. Sant Joan de Ribera, bisbe de València; sant Fèlix de Nola, prev.; sant Malaquies, profeta (s. v aC); santa Macrina; beat Pere Donders, prev. redemptorista.

15. ■ Divendres [1S 8,4-7.10-22a / SI 88 / Mc 2,1-12]. Sant Pau, ermità a Tebes (Egipte, s. iv); sants Maür (Maure o Mauri) i Plàcid, abats, deixebles de sant Benet (s. vi); sants Habacuc (s. vii aC) i Miquees (s. viii aC), profetes; sant Efi-si, mr.; santa Secundina, vg. i mr.;

beat Francesc Fernández Capillas, prev. dominicà i mr.; beat Jaume de Villa, rel. servita; sant Arnaldo Janssen; beat Lluís Variara, rel.

16. ■ Dissabte [1S 9,1-4.17-19;10,1a / SI 20 / Mc 2,13-17]. Sant Marcel·lí I, papa (romà, 308-309) i mr.; sant Fulgenci d'Ècija (†630), bisbe; santa Priscil·la (s. i), matrona romana; sant Berard, prev. franciscà i mr.

17. ■ Diumenge vinent, II de durant l'any (lit. hores. 2a setm.) [1S 62,1-5 / SI 95 / 1C 12,4-11 / Jo 2, 11]. Sant Antoni el Gran (†356), abat, d'Egipte, patró dels qui tracten amb bestiar, i també de Menorca; santa Leonil·la, mr.; santa Rosalina de Vilanova, vg. cartoixana.

Baptisme del Senyor

COMENTARI

Us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc

«**C**onsoleu, consoleu el meu poble»: parlant amorosament al cor, sense enganyar, i anunciant que s'ha acabat la seva servitud—conseqüència del pecat— i ha estat perdonada la seva culpa.

Això és tot? No! Cal preparar nosaltres el camí. Aplaneu en l'estepa un camí per al nostre Déu: el Senyor abandonà la morada al Temple de Jerusalem (Ez 10,18s) i ara, per tornar-hi, cal obrir al desert una ruta.

Com? Alçant les fondalades i les valls de les mancances i abaixant les muntanyes i turons dels excessos. Per aquesta «via sacra» d'un nou èxode passarà el Senyor i llavors apareixerà la glòria del Senyor, que la veurà tothom alhora. L'èxode d'Egipte com episodi històric té marc limitat; com experiència religiosa de la salvació obrada per Déu és lliçó permanent.

Les normes de les Cartes Pastorals (Hl Tm i Tt) es basen en fragments de catequesi i professions de fe pròpies de la vida de la primitiva Església. La base de la moral cristiana és que s'ha revelat l'amor de Déu que vol salvar tothom.

Amb exigència: que abandonem la impietat i els desigs mundans per viure una vida de sobrietat i pietat. Amb meta clara: que es compleixi feliçment la nostra esperança, que es manifesti la glòria de Jesucrist. Amb garantia: Jesucrist que s'entregà a si mateix per nosaltres.

La gent sospitava si Joan no fora potser el Messies: això justifica l'excel·lent valor del testimoniatge del Baptista a favor de Jesús.

Ve el qui és més poderós que jo: Ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc. Amb una eficàcia divina que hem d'activar en fidelitat a la gràcia.

L'Esperit Sant baixant com un colom i la veu del cel dient: «Ets el meu Fill, el meu Estimat; en tu m'he complagut» expressen la comunió trinitària en la missió i ensenyament de Jesús.

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del llibre del profeta Isaïes (Is 40,1-5.9-11)

«Consoleu, consoleu el meu poble», diu el vostre Déu. «Parleu amorosament a Jerusalem, crideu i digueu-li que s'ha acabat la seva servitud, ha estat perdonada la seva culpa: ha rebut de mans del Senyor doble pena per tots els seus pecats.» Escolteu una veu que crida: «Obriu en el desert una ruta al Senyor, aplaneu en l'estepa un camí per al nostre Déu. S'alçaran les fondalades i s'abaixaran les muntanyes i els turons, la serralada es tornarà una plana, el terreny escabros serà una vall. Llavors apareixerà la glòria del Senyor i la veurà tothom alhora. La boca del Senyor ho ha dit.» Puja en una muntanya ben alta, missatger que anuncia a Sió la bona nova! Tu que portes bones noves a Jerusalem, alça ben fort el teu crit, alça'l ben fort, no tinguis por! Digues a les viles de Judà: «Aquí teniu el vostre Déu! El Senyor Déu arriba amb poder, el seu braç domina tota cosa, l'acompanya el fruit de la seva victòria, el precedeixen els seus trofeus; vetlla com un pastor pel ramat, l'aplega amb el seu braç, porta al pit els anyells, acompanya les ovelles que crien.»

▶ Salm responsorial (103)

R. *Beneix el Senyor ànima meva, Senyor, Déu meu, que en sou de gran.*

Senyor, Déu meu, que en sou, de gran! / Aneu vestit d'espendor i majestat, / us embolcalla la llum com un mantell. / Heu estès el cel com una vela, / i dalt les aigües us heu fet un palau. R.

Preneu els núvols per carrossa / i avanceu sobre les ales dels vents, / teniu els vents per missatgers, / el foc i les flames per executar les ordres. R.

Que en són, de variades, Senyor, les vostres obres, / i totes les heu fetes amb saviesa. / La terra és plena de les vostres criatures. / Aquí teniu el mar, immens per totes bandes, / són incomptables els animals que s'hi mouen, / des dels més petits fins als més grans. R.

Tots esperen de la vostra mà / que els doneu l'aliment al seu temps: / els el doneu, i ells l'arreglen, / així que obriu la mà, mengen a desdir. R.

Però si deixeu de mirar-los es desconcerten, / si els retireu l'alè, expiren / i tornen a la pols d'on van sortir. / Quan envieu el vostre alè, reneix la creació, / i renoueu la vida sobre la terra. R.

▶ Lectura de la carta de sant Pau a Titus (Tt 2,11-14;3,4-7)

Estimats: s'ha revelat l'amor de Déu, que vol salvar tots els homes, i ens ensenya que abandonem la impietat i els desigs mundans, per viure en aquest món una vida de sobrietat, de justícia i de pietat, mentre esperem que es compleixi feliçment la nostra esperança, que es manifesti la glòria de Jesucrist, Déu gran i salvador nostre. Ell s'entregà a si mateix per nosaltres, per rescatar-nos de l'esclavatge de les culpes, deixar-nos nets i fer de nosaltres un poble ben seu, apassionat per fer el bé.

Quan s'ha revelat la bondat de Déu, salvador nostre, i l'amor que ell té als homes, no l'han mogut les obres que nosaltres podíem haver fet, sinó la seva bondat que ens salva amb un bany d'aigua regenerador i amb el poder renovador de l'Esperit Sant, que ell ha vessat a mans plenes sobre nosaltres per Jesucrist, el nostre salvador; així, justos per la seva gràcia, som hereus de la vida eterna, que des d'ara tenim dret a esperar.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluc (Lc 3,15-16.21-22)

En aquell temps, la gent que vivia en l'expectació sospitava si Joan no fóra potser el Messies. Ell respongué dient a tothom: «Jo us batejo només amb aigua, però ve el qui és més poderós que jo, tan poderós que no sóc digne ni de deslligar-li el calçat. Ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc.» Un dia que tot el poble es feia batejar, Jesús també fou batejat. Mentre pregava, s'obrí el cel i baixà cap a ell l'Esperit Sant en figura corporal com un colom, i una veu digué des del cel: «Ets el meu Fill, el meu estimat; en tu m'he complagut.»

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 40,1-5.9-11)

«Consolad, consolad a mi pueblo, —dice vuestro Dios—; hablad al corazón de Jerusalén, gritadle que se ha cumplido su servicio, y está pagado su crimen, pues de la mano del Señor ha recibido doble paga por sus pecados.»

Una voz grita: «En el desierto preparadle un camino al Señor; allanad en la estepa una calzada para nuestro Dios; que los valles se levanten, que montes y colinas se abajen, que lo torcido se enderece y lo escabroso se iguale. Se revelará la gloria del Señor, y la verán todos los hombres juntos —ha hablado la boca del Señor.»

Súbete a un monte elevado, heraldo de Sión; alza fuerte la voz, heraldo de Jerusalén; álzala, no temas, di a las ciudades de Judá: «Aquí está vuestro Dios. Mirad, el Señor Dios llega con poder, y su brazo manda. Mirad, viene con él su salario, y su recompensa lo precede. Como un pastor que apacienta el rebaño, su brazo lo reúne, toma en brazos los corderos y hace recostar a las madres.»

▶ Salmo responsorial (103)

R. *Bendice, alma mía, al Señor: ¡Dios mío, qué grande eres!*

Bendice, alma mía, al Señor: / ¡Dios mío, qué grande eres! / Te vistes de belleza y majestad, / la luz te envuelve como un manto. R.

Extiendes los cielos como una tienda, / construyes tu morada sobre las aguas; / las nubes te sirven de carroza, / avanzas en las alas del viento; / los vientos te sirven de mensajeros, / el fuego llameante, de ministro. R.

Cuántas son tus obras, Señor, / y todas las hiciste con sabiduría; / la tierra está llena de tus criaturas. / Ahí está el mar: ancho y dilatado, / en él bullen, sin número, animales pequeños y grandes. R.

Todos ellos aguardan / a que les echés comida a su tiempo: / se la echas, y la atrapan; / abres tu mano, y se sacian de bienes. R.

Escondes tu rostro, y se espantan; / les retiras el aliento, y expiran y vuelven a ser polvo; / envías tu aliento, y los creas, / y repueblas la faz de la tierra. R.

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a Tito (Tt 2,11-14;3,4-7)

Querido hermano:

Ha aparecido la gracia de Dios, que trae la salvación para todos los hombres, enseñándonos a renunciar a la impiedad y a los deseos mundanos, y a llevar ya desde ahora una vida sobria, honrada y religiosa, aguardando la dicha que esperamos: la aparición gloriosa del gran Dios y Salvador nuestro, Jesucristo. Él se entregó por nosotros para rescatarnos de toda maldad y para prepararse un pueblo purificado, dedicado a las buenas obras.

Mas, cuando ha aparecido la bondad de Dios, nuestro Salvador, y su amor al hombre, no por las obras de justicia que hayamos hecho nosotros, sino que según su propia misericordia nos ha salvado, con el baño del segundo nacimiento y con la renovación por el Espíritu Santo; Dios lo derramó copiosamente sobre nosotros por medio de Jesucristo, nuestro Salvador. Así, justificados por su gracia, somos, en esperanza, herederos de la vida eterna.

▶ Lectura del santo evangelio según san Lucas (Lc 3,15-16.21-22)

En aquel tiempo, el pueblo estaba en expectación, y todos se preguntaban si no sería Juan el Mesías; él tomó la palabra y dijo a todos: «Yo os bautizo con agua; pero viene el que puede más que yo, y no merezco desatarle la correa de sus sandalias. Él os bautizará con Espíritu Santo y fuego.»

En un bautismo general, Jesús también se bautizó. Y, mientras oraba, se abrió el cielo, bajó el Espíritu Santo sobre él en forma de paloma, y vino una voz del cielo: «Tú eres mi Hijo, el amado, el predilecto.»